

ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Česká inspekce životního prostředí
Ředitelství-odbor ochrany vod

ZÁKLADNÍ POVINNOSTI ODBĚRATELŮ PODZEMNÍ VODY

dle zákona č. 254/2001 Sb., (vodní zákon)

Zpracoval : odbor ochrany vod ředitelství ČIŽP

Praha, 27.4.2009

Základní povinnosti odběratelů podzemní vody

Vzhledem k tomu, že ČIŽP při své kontrolní činnosti v rámci cross compliance zjistila četná pochybení při odběrech podzemních vod a odběratelům tak hrozí značné sankce, zasílám Vám v příloze informaci pro zemědělce, která se týká povinností odběratelů podzemních vod vyplývající ze zákona č. 254/2001 Sb. (vodní zákon).

Česká inspekce životního prostředí jako dozorový orgán se v oblasti ochrany vod zaměřuje na kontrolu dodržování povinností dle zákona č. 254/2001 Sb. (vodní zákon) mj. i v oblasti odběrů podzemní vody. V souvislosti s odběry podzemní vody probíhá od března roku 2008 ve spolupráci se Státním fondem životního prostředí mimořádná kontrolní činnost, jejímž cílem je prověřit, jak odběratelé podzemní vody v České republice plní zákonem stanovené povinnosti, a to zejména odběr podzemní vody na základě platného povolení vodoprávního úřadu a plnění poplatkových povinností. Vzhledem k tomu, že finanční prostředky, především poplatky za odebrané množství podzemní vody, jsou nezanedbatelným zdrojem příjmu SFŽP, byla tato prověrka v roce 2009 zařazena mezi významné kontrolní akce v rezortu Ministerstva životního prostředí.

V souvislosti s touto skutečností připomínáme odběratelům podzemní vody povinnosti, které pro ně z vodního zákona vyplývají.

Základní povinnost každého, kdo odebírá podzemní vodu, je ustanovena v části **HLAVA II - NAKLÁDÁNÍ S VODAMI**.

V **§ 8 odst. 1 písm. b) bod 1** vodní zákon ustanovuje subjektům povinnost odebírat podzemní vodu na základě platného povolení vodoprávního úřadu (VÚ).

V **§ 8 odst. 2** ustanovuje povinnost nakládat s vodami v rozsahu a k účelu, které jsou uvedeny v platném povolení, a to po dobu uvedenou v povolení.

Povolení k nakládání s vodami se vydává fyzickým a právnickým osobám na základě žádosti. (§ 8 odst. 2)

Povolení k odběru není třeba k čerpacím pokusům kratším než 14 dní a v množství nižším než 1 l/s, k odběrům pro zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod nebo v případě záchranných prací.

POZOR - Platnost povolení, která nabyla právní moci do 31.12.2001, zanikla nejpozději **1.1.2008**. Výjimkou jsou povolení k odběrům podzemních vod ze zdrojů pro individuální zásobování domácností pitnou vodou.

Odběr podzemní vody **bez** povolení VÚ nebo v **rozporu** s povolením je kvalifikován jako správní delikt dle ust. § 116 odst. 1 písm. a) a dle ust. § 117 odst. 2 se uloží pokuta ve výši 50 Kč za každý neoprávněně odebraný m³ podzemní vody.

Pro oprávněné subjekty, které odebírají podzemní vodu na základě platného povolení VÚ v množství větším než 6000 m³ za kalendářní rok nebo v množství větším než 500 m³ za kalendářní měsíc vyplývají z vodního zákona další povinnosti.

Ust. **§ 10 odst. 1** uzákoňuje povinnost oprávněných subjektů odebírajících podzemní vodu v množství nad 6 000 m³ ročně či 500 m³ měsíčně měřit množství a jakost vody odebírané podzemní vody, se kterou nakládá a předávat výsledky příslušnému správci povodí. Obecné podmínky pro provádění měření stanoví Vyhláška MZe č. 20/2002 Sb., konkrétní požadavky na měření jsou obvykle uvedeny v podmínkách povolení k odběru podzemních vod.

V případě, že oprávněný subjekt neprovádí měření množství podzemních vod, s nimiž nakládá, je tato skutečnost kvalifikována jako správní delikt dle ust. § 116 odst. 1 písm. d) bod 6 a dle ust. § 122 odst. 1) písm. c) bude uložena pokuta ve výši od 10 000 Kč do 500 000 Kč.

Dle ust. **§ 22 odst. 2** jsou odběratelé podzemních vod v množství přesahujícím 6 000 m³ nebo 500 m³ v kalendářním měsíci povinni jednou ročně ohlašovat příslušným správcům povodí údaje o těchto odběrech. Hlášení se předávají do 31.1.následujícího kalendářního roku (podrobnosti stanovuje vyhl. MZe č. 431/2001 Sb.).

V případě, že odběratel neoznámí údaje potřebné pro vodní bilanci ve stanoveném termínu a stanoveným způsobem, je tato skutečnost kvalifikována jako správní delikt dle ust. § 116 odst. 1 písm. d) bod 12 a dle ust. § 122 odst. 1) písm. a) se uloží pokuta ve výši od 1 000 Kč do 50 000 Kč.

Od roku 2004, kdy vstoupila v platnost euronovela vodního zákona, došlo ke změně v systému poplatkových povinností za odběry podzemních vod. Agendu poplatků spravuje Česká inspekce životního prostředí a poplatky vybírají a vymáhají celní úřady.

Poplatkové povinnosti, které se týkají odběratelů podzemní vody stanovuje **HLAVA X – POPLATKY**.

§ 88 odst. 1 ustanovuje povinnost oprávněného subjektu, který má povolení k odběru podzemní vody, platit za skutečné množství odebrané vody podle účelu odběru.

§ 88 odst. 2 vymezuje případy, ve kterých se poplatek za skutečný odběr podzemní vody z jednoho zdroje neplatí, a to, když je odběr z jednoho vodního zdroje menší nebo rovný 6 000 m³ za kalendářní rok nebo menší nebo rovný 500 m³ v každém měsíci kalendářního roku, dále za odběry povolené k účelu získání tepelné energie, za odběry vody ke snížení znečištění podzemních vod, za odběry vody ke snižování jejich hladiny a za odběry vody sloužící hydraulické ochraně podzemních vod před znečištěním.

§ 88 odst. 3 stanovuje podmínky pro odběratele, kteří odebírají podzemní vodu na více místech jedné obce. V případě, že se jedná o jeden vodní zdroj na více místech jedné obce se pro účely zpoplatnění odebrané množství vody počítá.

Dle výkladu MŽP se **jedním vodním zdrojem podzemní vody** pro účely poplatků rozumí podzemní voda nacházející se ve stejném dílčím povodí, které je specifikováno číslem hydrologického pořadí, a ve stejném hydrogeologickém rajonu.

§ 88 odst. 5 a 10 ukládá povinnost subjektům podávat poplatková hlášení a přiznání v zákonem stanovených termínech se všemi údaji rozhodnými pro stanovení záloh na poplatky a pro stanovení poplatků za odběry podzemních vod.

Formuláře pro podávání poplatkových hlášení a přiznání jsou ve vyhl. č. 125/2004 Sb.

Poplatkové hlášení pro stanovení záloh na následující rok se podává do 15.10. běžného roku na příslušný oblastní inspektorát ČIŽP. Roční výše zálohy poplatku vypočte odběratel vynásobením příslušné sazby poplatku povoleným ročním odběrem podzemní vody v m³.

Poplatkové přiznání pro stanovení poplatku, ve kterém odběratel uvede skutečně odebrané množství podzemní vody a výpočet poplatku za uplynulý rok, se podává do 15.2. běžného roku na příslušný oblastní inspektorát ČIŽP.

Sazba poplatku za skutečně odebrané množství podzemní vody je uvedena v příloze č. 2 vodního zákona, a to

2 Kč / m³ pro zásobování pitnou vodou

3 Kč / m³ pro ostatní užití

Pokud subjekt nepředloží poplatkové hlášení nebo poplatkové přiznání (včetně nedodržení termínů k jejich předložení), je tato skutečnost posuzována jako správní delikt dle ust. § 116 odst. 1 písm. d) bod 82 a dle ust. § 122 odst. 1) písm. c) mu bude uložena pokuta ve výši od 10 000 Kč do 500 000 Kč.

V případě, že odběr podzemní vody není měřen, stanoví se množství odebrané podzemní nepřímo (§ 117 odst. 3).

V případě nefunkčnosti měřidla lze množství odebírané podzemní vody stanovit dle ust. § 2 odst. 6 vyhl. č. 20/2002 Sb., který zní:

„Odebírané množství povrchové nebo podzemní vody v období prokazatelné nefunkčnosti měřidla nebo měřicího systému se vypočítá z počtu hodin nefunkčnosti a z průměrného hodinového průtoku vody za období od počátku roku do vzniku poruchy a u sezónních odběrů povrchové nebo podzemní vody z naměřených údajů předchozího roku“.

V případě, že je podzemní voda ze zdroje dodávána spotřebitelům, je možno vycházet z údajů o množství vody, které je odběratelem spotřebitelům fakturováno.

V případě, že subjekt odběr podzemní vody neměří (a nemá tedy možnost využít ust. § 2 odst. 6 vyhl. č. 20/2002 Sb.), se množství odebrané podzemní vody stanoví ze směrných čísel roční potřeby vody dle přílohy č. 12 vyhl. č. 428/2001 Sb., v platném znění. Při použití těchto směrných čísel se vychází z reálného stavu v průběhu zpoplatněného či sankcionovaného období.

Praha 2009-04-27

Česká inspekce životního prostředí, ředitelství
odbor ochrany vod